

TOERISTISCHE GIDS SINT-PIETERSABDIJKERK LO

De St.-Pietersabdijkerk werd gebouwd in een sobere, Gotische stijl. Het oudste gedeelte, het **PRIESTERKOOR** waar het hoogaltaar zich bevindt, dateert uit de 13de eeuw.

De **VOORKERK**, tussen kruisbeuk en priesterkoor, werd door de Augustijnenmonniken van de SINT-PIETERSABDIJ (circa 1093-1797) gebruikt als abdijkerk.

In de abdijkerk deed de middenbeuk dienst als officiekoor, waar de dagelijkse koordiensten plaatsgrepen. De noorderbeuk was in gebruik als abtskapel.

De **ACHTERKERK** werd gebruikt als parochiekerk. Het hele gebouw werd door de geuzen in 1478 grondig geplunderd en in 1580

door een brand verwoest. Het werd in dezelfde stijl heropgebouwd tijdens de eerste helft van de 17de eeuw.

De Franse Revolutie verjoeg de paters en de gehele kerk werd parochiekerk.

In de 19de eeuw werd de "abdiekamer" die de toegang afsloot tussen parochiekerk en abtskapel afgebroken (1847), werd de noorderbeuk van de achterkerk verbreed met een tweetal meter op het terrein van het voormalig kloosterpand (circa 1860) en werd de oude, Romaanse toren vervangen door een neogotische (1866-1869).

Een laatste ramp was de verwoesting van toren en kerk in 1915. Na de Eerste Wereldoorlog werd de kerk herbouwd.

KERKMEUBILAIR

Lo geniet een zekere bekendheid in kruiswoordraadsels wegens de korthed van zijn naam, maar de pracht van het kerkmeubilair en de kwaliteit van het houtsnijwerk geven Lo veel meer recht op bekendheid. Zij rechtvaardigen heel zeker een bezoek aan deze kerk. Omwille van de beknoptheid en de overzichtelijkheid van het bezoek, beperken we ons vooral tot dit kerkmeubilair en het houtsnijwerk en gunnen de schilderijen slechts een oogopslag.

De **BROODBANK** vinden we aan de noordzijde van het doksaal (het hoogaltaar staat in het oosten). Dit meubel dateert, zoals het aangebrachte jaartal vermeldt, uit 1626 en is gemaakt in Laat-Renaissancestijl. Zoals vrijwel al het kerkmeubilair in deze kerk, is het uit eikenhout vervaardigd. De musicerende engelen tussen de panelen wijzen op de oorspronkelijke functie als doksaalwand. Dit doksaal stond vermoedelijk in de abtskapel.

De houten paneeltjes werden in 1704 vervangen door

schilderijtjes die zeer toepasselijk de zeven werken van barmhartigheid voorstellen. Want hier werden na begrafenissen en jaargetijden broden uitgedeeld aan de armen. De schilderijtjes geven een beeld van de oude kerktoren en van de kledij van de monniken (wit) en de magistraten (zwart).

De **DOKSAALLEUNING** is opmerkelijk omwille van de vier kleine panelen opzij en vooraan. Het zijn paneeltjes van Rococokunst. Ze werden uit de trap van de preekstoel gehaald na Wereldoorlog I, maar zijn eigenlijk afkomstig uit een communiebank vervaardigd in de eerste helft van de 18de eeuw. De twee grote panelen

werden in 1936 gemaakt naar het model van de kleinere.

Het **ORGELWERK** (1714) van de Ieperse orgelbouwer Jacobus van den Eynde werd in de eerste Wereldoorlog verwoest. Het werd vervangen door een nieuw van Jozef en Pieter Loncke. De **ORGELKAST** is in barokstijl uitgevoerd.

De **PREEKSTOEL** is een zeldzaam en tamelijk gaaf exemplaar van de Laat-Renaissancestijl, uit het eerste kwart van de 17de eeuw.

In oorsprong bestond de preekstoel enkel uit de KUIP. Typisch is de versiering van de kuippanelen, die telkens afgescheiden zijn door zuilen met Corinthische kapitelen en door rondbogen afgesloten worden. In die panelen zijn zes beeldhouwde bas-reliëfs aangebracht, die scènes uit het leven van Petrus voorstellen.

Merkwaardig zijn ook de duivels, als het ware aan banden gelegd door het woord Gods, onderaan de kuip.

De voet en het klankbord zijn 19de eeuwse toevoegingen.

Het **ALTAAR** van Onze-Lieve-Vrouw van Troost in de noordbeuk is opmerkelijk omdat het omstreeks 1865 werd samengesteld uit stukken afkomstig van het koorgestoelte, dat we in de middenbeuk aantreffen. Men heeft een sterk vermoeden dat dit gestoelte tot 1865 uit twee

L-vormige vleugels was samengesteld en opgesteld stond in de ruimte tussen de communiebank en de oostzijde van de vieringstoren.

Omstreeks 1865 heeft men de korte zijden verwijderd, toen de oude vieringstoren werd afgebroken. Verschillende stukken ervan werden in het altaar van Onze-Lieve-Vrouw van Troost verwerkt. Het nisje in het altaarretabel vormde vroeger wellicht het verbindingselement tussen een korte en een lange zijde. En aan de zijkant van het retabel zit een paneeltje verwerkt, waarop het jaartal 1624 voorkomt, wat het koorgestoelte dateert.

In de achterkerk hangen aan de noord- en zuidmuur zeven schilderijen die de "weeën van Onze-Lieve-Vrouw" voorstellen van de hand van de Veurnse schilder Vigor Boucquet. Ze moeten omstreeks 1660 gedateerd worden.

In 1762 schonk de monnik en toenmalig pastoor van Lo, Bernard Calmeyn, blijkbaar zijn parochianen kennende, de **BIECHTSTOEL** die we aantreffen in de noordvleugel van de kruisbeuk. De mooie

rocailles of schelpmotieven bovenaan, kenmerken het Rococotijdperk (Lodewijk XV).

Hier is ook het schilderij "Sint-Jan in de ziedende olie" van een onbekende meester (17de eeuw) en duidelijk onder Caravaggeske invloed.

Het **KOORGESTOELTE** in de middenbeuk van de voorkerk, was gedurende eeuwen als het ware het episch centrum van de gebedsruimte waar de monniken vele uren per dag de Lof van God zongen.

Een kerk is uiteraard op de eerste plaats een gebedsruimte. Indien u gelovig bent, dan bevindt u zich hier op de ideale plaats om even te bidden, eventueel geknield voor het tabernakel.

Het koorgestoelte is ook in Laat-Renaissancestijl (1624) uitgevoerd. Het wordt toegeschreven aan twee groepen kunstenaars : het atelier Ootgheer (Veurne) voor de noordvleugel en het atelier Van de Velde (Ieper) voor de zuidvleugel.

Na de eerder beschreven verminking, werd in 1912 een tweede brutale wijziging doorgevoerd. Om meer plaats te hebben bij begrafenissen, heeft men doorgewoond de twee helften van het koorgestoelte, die aan weerszijden van de middenbeuk stonden, elk in twee stukken gezaagd. Zo bekwam men de twee delen die nu in het officiekoor staan en de twee stukken zonder rugbekleding in het priesterkoor. Die rugbekledingen werden verwoest in de Eerste Wereldoorlog te Ieper, waar ze heengestuurd waren om er een biechtstoel van te laten maken.

Maar er is gelukkig nog genoeg moois over het koorgestoelte te vertellen. Zo vallen de gesneden kopjes op aan de misericorden en aan de tussenschotten tussen de zitplaatsen van het gedeelte in de noordzijde van de middenbeuk.

Zeer opmerkelijk zijn ook de bekroningsstukjes bovenop het klankbord. Elke stuk heeft een eigen ornamentaal of figuratief motief. We treffen kinderkopjes, monsterwezens en wapenschilden aan, omringd door plantenranken en vruchten, echte of gefantaseerde.

Het **HOOGALTAAR**, in barokstijl, is van hout gemaakt en is beschilderd om het een imitatie marmere uitzicht te geven. Jan Boeckhorst maakte het schilderij, midden het hoogaltaar (1640). Het stelt 'Christus aan het kruis' voor, tussen de moordenaars.

Oogstrelend is de **MUURBEKLEDING** (circa 1680) van het priesterkoor. Langs beide zijden zijn vier panelen aangebracht. Ze vertonen een weelde aan ranken, bloemen en vruchten. Die rijke ornamentering is kenmerkend voor de barok. Aan beide zijden komen telkens vijf engelenfiguren voor, die fungeren als pilaarbeelden.

Links van het hoogaltaar, in de abtsskapel, vinden we het rozenkransaltaar waarvan vooral het **RETABEL** opmerkelijk is. Het retabel bevat 15 bas-reliëfs die de mysteries van O.-L.-Vrouw voorstellen. Een tijdlang zaten ze afzonderlijk in de communiebank.

Dit beeldhouwwerk behoort tot de beste in zijn soort uit onze provincie (Drs. Vromman). We zien bij voorbeeld Jezus te midden van zijn slapende leerlingen in de Hof van Olijven (1ste paneel van links in de middenrij). De hele omgeving, het

heuvelende terrein en – ver op de achtergrond – het poortje waar de eerste knecht van de hogepriester verschijnt, toegewenkt door Judas, verhogen de atmosfeer van het ogenblik. De hele compositie, vol diagonalen, is in een ovaal gevat.

Aan de zuidzijde van het hoogaltaar, zien we in de muur naast het St.-Rochusaltaar een

LODEN KISTJE. Het bevat een aantal beenderen van **Willem van Loo**. Het kistje werd in maart 1770 ontdekt bij de herstelling van de vloer van de kerk.

Willem was 'een onwettige telg van het grafelijk

geslacht en soldenier bij Gods genade'. Na de moord op Karel de Goede in 1127 was hij de kandidaat voor de gravenkroon van de aanhangers van de moordenaars. Verdreven uit Vlaanderen, vluchtte hij naar Engeland. Daar werd hij zowat de eerste professionele huurlingenleider van de Middeleeuwen.

Blind geworden en aan de deur gezet in Engeland rond 1155, kwam hij terug naar Vlaanderen en stierf in januari 1164 of 1165 te Lo. Hij is de grote weldoener van de abdij geweest.

Tot slot een merkwaardig feitje. Willem van Loo had bij tijdgenoten - en zelfs nog in 1770 - de faam een reuzengestalte te bezitten. Door een berekening aan de hand van het bewaard gebleven dijbeen, weten we dat hij een lichaamslengte had van 1,71 meter, wat nu niet bepaald een feit is om in het Guinness book of worldrecords te vermelden.

